

Brugse Stam

TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

ISSN 2294-5415

58ste jaargang nr. 1 - januari-februari 2026

Verspreiding op ca. 2 900 mailadressen

Gratis via mail (aanvraag: brugsestam@fvbrugge.be)

FAMILIEKUNDE VLAANDEREN REGIO BRUGGE

Kennisplatform voor familiegeschiedenis

FV Brugge vzw - BE 0535.565.209

<https://fvbrugge.be/>

FV Brugge, Moerkerkse Steenweg 190, 8310 St-Kruis-Brugge

BE19 9730 9465 0412 van FV regio Brugge

Hoofdredacteur: Paul Lanssens (brugsestam@fvbrugge.be)

Redactie: Jean-Marie Bulthé, Johan Haerynck,
Reinhilde Aendekerk, Raf Barzeele

Secr: Jean-Marie Bulthé (secretariaat@fvbrugge.be)

Verantw. uitg: Jo Patteeuw, Kerklaan 30, 8310 Brugge

In dit nummer

UW LIDMAATSCHAP BIJ FAMILIEKUNDE IN 2026	2
OCTOPUS: DE ZOEKROBOT VAN FAMILIEKUNDE VLAANDEREN	2
FAMILIEKUNDE VLAANDEREN HEEFT EEN NIEUWE ALGEMEEN VOORZITTER	2
LEZING: HET RAADSEL VAN HET FORT LAPIN	3
WORKSHOP ALDFAER VOOR LEDEN EN GEÏNTERESSEERDEN	3
58 ^{ste} NATIONAAL CONGRES VAN FAMILIEKUNDE VLAANDEREN	3
IN MEMORIAM MARCEL DHOORE EN AGNES CARPENTIER	4
OEFENING OUD SCHRIFT EN LATIJN	5
“UIT ONZE BIBLIOTHEEK” (1): ‘BRUGES ET LE FRANC’	7
OPENINGSTIJDEN VAN ONS DOCUMENTATIECENTRUM	9
SCHENKINGEN AAN ONZE BIBLIOTHEEK	9
VRAAG EN ANTWOORD (1) WAAROM NADRIJK OP DE ZEVENDE ZOON?	10
VRAAG EN ANTWOORD (2) WAAROVER GAAT DE VONDST IN DE PROCESSEN?	12
PROCESDOSSIERS V.H. BRUGSE VRIJE (14): PROCESSEN OVER DE SCHEEPVAART	14
TERUGBLIK OP DE VOORBIJE ACTIVITEITEN	16

START 2026 MET UW LIDMAATSCHAP BIJ FAMILIEKUNDE

Het bestuur van Familiekunde Vlaanderen (FV) regio Brugge wenst aan de lezers van Brugse Stam, een gelukkig (en dus gezond, leerrijk, vruchtbaar, vredevol ...) **nieuw jaar 2026**.

Hierbij een oproep aan de leden die hun lidgeld voor 2026 nog niet gestort hebben, om dit vóór 15 januari te doen. Ook de geïnteresseerde lezers moedigen we aan om lid te worden van onze vereniging.

Hoe u dit in orde brengt staat op de volgende pagina.

Onze vrijwillige bestuursleden staan klaar om u op weg te helpen bij uw opzoeken voor uw stamboom en uw familiegeschiedenis.

Brugse Stam met steun van:

B R U
G G E

Familiekunde
Vlaanderen

UW LIDMAATSCHAP BIJ FAMILIEKUNDE IN 2026

Wilt u in 2026 genieten van alle voordelen en dienstverlening van Familiekunde Vlaanderen (FV)?

Tot onze tevredenheid groeit het ledenaantal van FV regio Brugge de jongste jaren langzaam aan. Zoals gekaderd op de voorpagina, vragen wij de leden die nog niet betaald hebben, om dit zeker in orde te brengen vóór 15 januari. Ook de vele geïnteresseerden die Brugse Stam gratis ontvangen nodigen wij uit om het lidmaatschap te overwegen.

Als lid krijgt u vanaf nu toegang tot onze nieuwe zoekrobot 'Octopus'. Verder kan u terecht in alle FV-afdelingen voor raad en om de bibliotheek te consulteren. U ontvangt beide digitale tijdschriften Vlaamse Stam én Brugse Stam. U krijgt korting op onze publicaties, cursussen en voordrachten. **Wij zijn vrijwilligers.** De lidgelden dienen voor onze algemene werking.

Uw bijdrage is €40 [*] op BE58 4141 1712 2179 van Familiekunde Vlaanderen met vermelding "Lidgeld 2026 afdeling Brugge + uw mailadres" [**].

[*] U kan ook opteren om Vlaamse Stam in luxe-afdruk te ontvangen met de post. Dan is uw bijdrage €50 i.p.v. €40.

[**] Vergeet niet om uw mailadres te vermelden zodat we onze tijdschriften kunnen toesturen.

OCTOPUS: DE ZOEKROBOT VAN FAMILIEKUNDE VLAANDEREN

Vanaf 1 januari 2026 krijgen alle leden van Familiekunde Vlaanderen toegang tot 'Octopus'. Deze zoekrobot heeft de ambitie om alle bidprentjes en rouwbrieven van alle regio's van de vereniging, aan te bieden op één enkel platform. Hou er rekening mee dat het geleverde format nog aangroeit en later uitgebreid zal worden met andere genealogische bronnen.

Inloggen met uw lidnummer (login) en uw paswoord (zelf te kiezen via 'nog geen account').

<https://octopus.familiekunde-vlaanderen.be/>

FAMILIEKUNDE VLAANDEREN HEEFT EEN NIEUWE ALGEMEEN VOORZITTER

De algemeen voorzitter van onze koepelvereniging Familiekunde Vlaanderen vzw (FV), **Wilfried Devoldere**, moest op 29 oktober 2025 zijn mandaat voortijdig beëindigen om gezondheidsredenen.

Op 6 december 2025 werd **Geert Decoene** (voorzitter van FV regio Mandel-Leie), met unanimité door het bestuur aangesteld als nieuwe nationaal voorzitter. Onder zijn leiding zal de huidige bestuursploeg doorgaan tot de verkiezingen van maart 2027.

Geert is 60 jaar en werkt als IT-specialist. Zijn eerste opdracht is al onmiddellijk om het volgende nationaal congres te organiseren op 21 maart 2026 in Kortrijk. Daarnaast is hij begonnen aan een road-trip om alle regio's persoonlijk te bezoeken. Zo was hij al op bezoek in de regio Brugge tijdens onze opendeurday van zaterdag 13 december jl.

LEZING: HET RAADSEL VAN HET FORT LAPIN

door Luc PENNINCK

In samenwerking met de heemkundige kring Brugs Ommeland vzw.

Tijdstip: Maandag 23 februari 2026 om 19:30.

Waar: CM-lokaal, Moerkerkse Steenweg 118, St-Kruis.

Toegang: Toegangs prijs leden € 3,00, niet-leden € 6,00.

Rond de herkomst en de naamgeving van het Fort Lapin te Brugge hangt al langer dan vandaag een waas van geheimzinnigheid. Eerst was Luc Penninck geboeid door dit thema, later werd hij er geïntrigeerd door.

Stap voor stap ging hij op ontdekking. Het werd uiteindelijk een “*spannend*” verhaal met op het einde een voorzichtige conclusie die hij durft naar voren te schuiven, vanwaar de naam Fort Lapin komt.

Luc Penninck is al van in zijn prille jeugdjaren gepassioneerd geïnteresseerd in alles wat geschiedenis, heemkunde en volkskunde betreft, zowel in Brugge en de Brugse regio, alsook daarbuiten. Op 12-jarige leeftijd mocht hij reeds een lidkaart in ontvangst nemen van de Koninklijke Heemkundige Kring Maurits Van Coppenolle. Gediplomeerde stadsgids sinds 1981. Politie-inspecteur op rust.

WORKSHOP ALDFAER VOOR LEDEN EN GEÏNTERESSEERDEN

met Tony Strypsteen en Reinhilde Aendekerk

Tijdstip: Zaterdag 14 maart 2026.

Timing: Individuele hulp doorlopend van 10:00 tot 12:30 en van 13:30 tot 16:00.

Waar: In ons lokaal: Moerkerkse Steenweg 190, St-Kruis (boven bibliotheek De Zorge).

Toegang: Gratis voor FV-leden en vrijwilligers, anderen betalen € 5 ter plaatse.

Inschrijven: Is vereist: stuur een eenvoudig mailtje aan tony.strypsteen@fvbrugge.be

- Ons lokaal is op de eerste verdieping (zonder lift). Voor de ligging, zie <https://www.fvbrugge.be/index.php/over-ons/documentatiecentrum>
- Als u een specifiek probleem hebt, is het aanbevolen om dit al te vermelden bij uw inschrijving. Zo zal u veel vlotter geholpen worden.
- Breng eventueel uw eigen laptop mee. Problemen worden vaak veroorzaakt door verkeerde instellingen en u moet ook minder noteren.

ALDFAER

58ste NATIONAAL CONGRES VAN FAMILIEKUNDE VLAANDEREN

“De Toekomst van het Verleden, nieuwe wegen in Familiekunde”

Programma

09:00 Onthaal van de deelnemers met koffie.

10:00 Openingsceremonie.

10:30 Lezing door Bram Jacobs - “Handschriftherkenning: je eigen beginnend transcribent of expert paleograaf?”

- 11:30 Lezing door Maarten Larmuseau - "DNA-genealogie anno 2026: nieuwste inzichten voor de familiegeschiedenis".
- 12:30 Middagpauze met broodjeslunch (€ 11).
- 14:30 Lezing door Peter Eyckerman - "Al in je stamboomonderzoek: speelgoed of hulpmiddel?"
- 15:45 Lezing door Karin Van Honacker en Hendrik Callewier (Rijksarchief) - "Toekomstige projecten van het Rijksarchief".
- 16:10 Lezing door Leen Van Bockstal (Histories) - "Nieuwe plannen rond migratie en familiegeschiedenis".
- 16:30 Slotceremonie, met overhandiging van een kwartierstaat aan burgemeester Ruth Vandenberghe en schepen van cultuur Felix De Clerck.
- 17:00 Receptie voor de ingeschreven deelnemers en de genodigden in de concertstudio.

Informatiestanden

Parallel met bovenstaand programma zijn er informatiestanden van heraldische, genealogische en erfgoedorganisaties en van boekhandels. Die zijn vrij toegankelijk (gratis en zonder inschrijving) van 09:00 tot 17:00.

Datum en plaats

Zaterdag 21 maart 2026 in Muziekcentrum "Track", Conservatoriumplein 1, 8500 Kortrijk. Track ligt op 3 minuten wandelafstand van het station en op 5 minuten van de Grote Markt. Parkeren kan in de ondergrondse parking 'Station' (betalend) of in de Weggevoerdenlaan (gratis op 25 minuten wandelen).

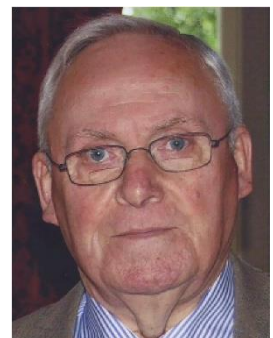
Inschrijving en prijzen

- Deelname congres: € 17.
- Broodjeslunch (1 broodje + 2 drankbonnen t.w.v. € 3): € 11.
- Betaling: Op rekening BE41 4675 0229 7110 van FV regio Mandel-Leie met vermelding: "Congres FV 2026 - [jouw naam]"
- Er wordt gevraagd om in te schrijven voor 21 februari 2026.
- Het inschrijvingsformulier vind je op <https://www.familiekunde-vlaanderen.be/congres2026>

IN MEMORIAM MARCEL DHOORE EN AGNES CARPENTIER

Via een krantenbericht vernemen wij het overlijden van ons oud-bestuurslid **Marcel Dhoore**. Hij werd geboren te Sint-Kruis op 26 januari 1936 en is overleden te Brugge op 24 oktober 2025, echtgenoot van Liliane Lamote.

Marcel was bestuurslid bij Familiekunde Brugge van 1998 tot 2008. Bij de heemkring Brugs Ommeland was hij bestuurslid van 1995 tot 2017. Hij was ook jarenlang medewerker bij vrijwilligersrab en het stadsarchief Damme. We blijven Marcel bijzonder erkentelijk voor alles wat hij gerealiseerd heeft.

Op 24 december 2025 is het oudste lid van FV Brugge, **Agnes Carpentier**, weduwe van Gaston De Jaeghere, overleden. Op 12 februari 2026 zou ze 99 jaar geworden zijn. Agnes was gewezen directrice in Spermalie. Zij en Gaston woonden altijd op de Burg in Brugge, een uniek adres.

Heel speciaal: **Agnes heeft FV regio Brugge opgenomen in haar testament:** onze vzw wordt eigenaar van een deel van haar genealogische collectie, nl. de Roeselaarse Zantingen, samen ongeveer 120 boeken (20.000 blz.), geschreven door Noël Favorel (1921-2005).

We zijn Agnes zeer dankbaar voor deze erfenis, maar ook voor haar jarenlang trouw lidmaatschap.

OEFENING OUD SCHRIFT EN LATIJN

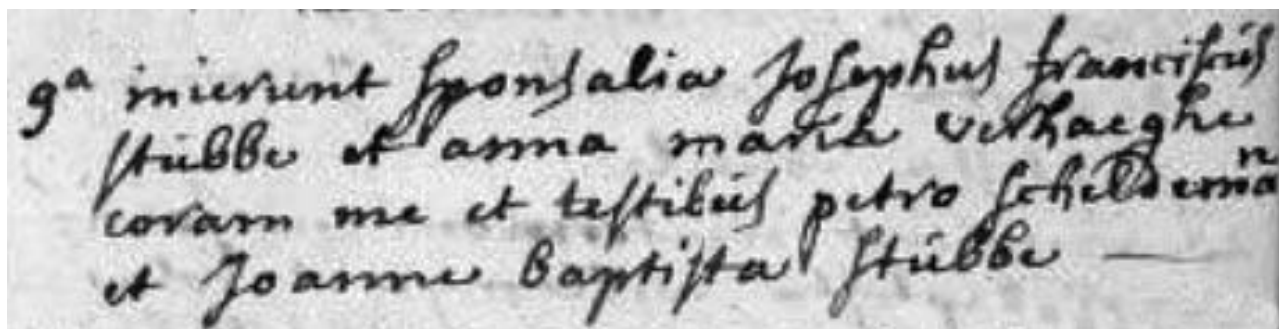
EXTREEM RAP GETROUWD: WAT IS ER HIER GEBEURD??

Aimé Smeyers en Paul Lanssens

Niet voor het eerst kregen we van onze trouwe lezer en FV-lid **Ivan Beernaert** uit Sint-Andries een mooi enigma. Hartelijk dank Ivan!

Josephus Stubbe en Maria Verhaeghe beslissen om te trouwen. De huwelijksbelofte (ondertrouw) wordt uitgesproken en geacteerd in de parochieregisters van de Sint-Michielskerk te Roeselare op vrijdag 9 augustus 1748.

https://agatha.arch.be/data/images/516/516_9000_000_00203_000/0_0079_r

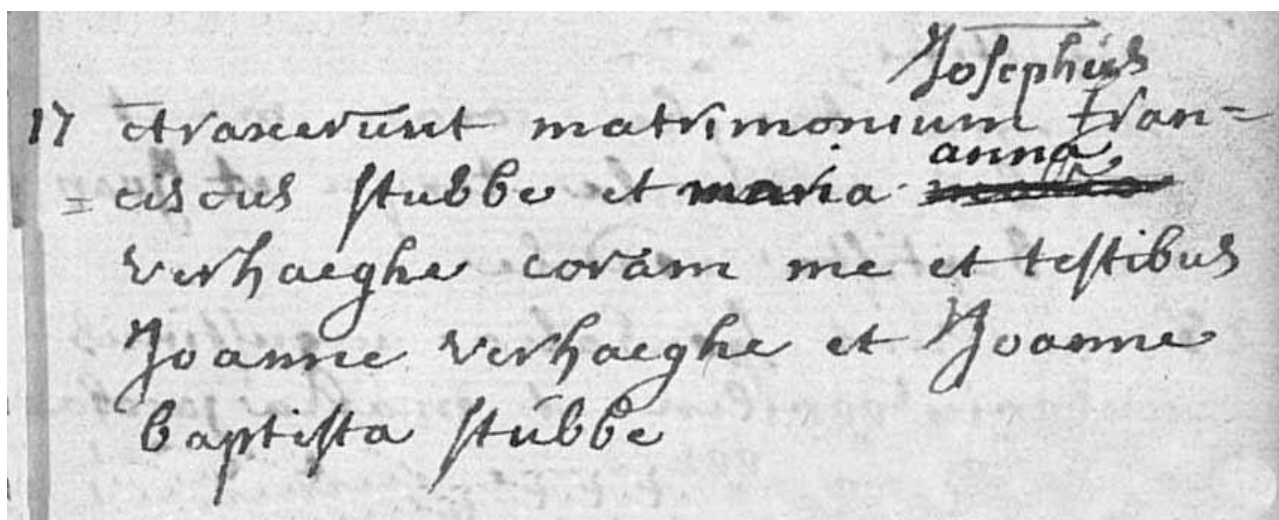

9a inierunt sponsalia josephus franciscus stubbe et anna maria verhaeghe coram me et testibus petro scheldeman et joanne baptista stubbe

De 9de gingen de ondertrouw aan Josephus Franciscus Stubbe en Anna Maria Verhaeghe ten aanzien van mij en de getuigen Petrus Scheldeman en Joannes Baptista Stubbe.

Het huwelijk gaat heel snel door, nl. op zaterdag 17 augustus 1748. Er is onvoldoende tijd voor 3 zondagse afroepingen (bannen), maar toch wordt in de akte geen gewag gemaakt van dispensatie.

https://agatha.arch.be/data/images/516/516_9000_000_00203_000/0_0080_r

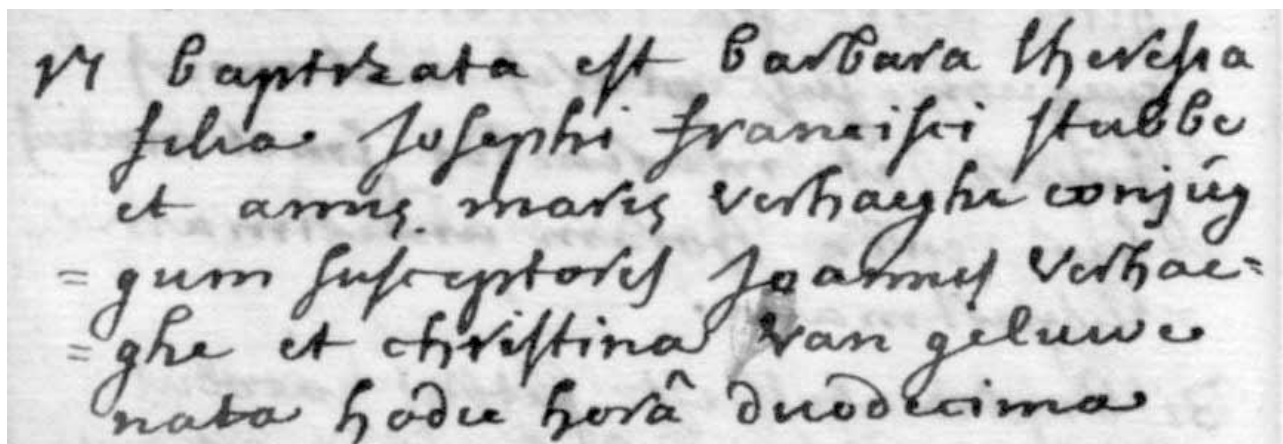

17 c(on)traxerunt matrimonium josephus franciscus stubbe et maria anna verhaeghe coram me et testibus joanne verhaeghe et joanne baptista stubbe

De 17de huwden Josephus Franciscus Stubbe en Maria Anna Verhaeghe ten aanzien van mij en de getuigen Joannes Verhaeghe en Joannes Baptista Stubbe.

Eén van de redenen om een huwelijk snel te voltrekken, is dat dat de bruid in verwachting is. Dat moeten we controleren! We gaan dus vlug kijken in de doopregisters en ... wat een verrassing. Op dezelfde zaterdag 17 augustus 1748 dat ze gehuwd zijn, wordt hun kind gedoopt!

<https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:3Q9M-CSZV-F6C1>

17 baptizata est barbara theresia filia josephi francisci stubbe et annæ mariæ verhaeghe conjugum susceptores joannes verhaeghe et christina van geluwe nata hodie hora duodecima	De 17 ^{de} is gedoopt Barbara Theresia, dochter van Josephus Franciscus Stubbe en Anna Maria Verhaeghe, echtgenoten. Peter en meter Joannes Verhaeghe en Christina van Geluwe. Geboren vandaag om twaalf uur.
---	--

TOELICHTING

Dit is een prachtig voorbeeld hoe de regelgeving over het kerkelijk huwelijk door de plaatselijke pastoor kon worden aangepast omwille van hoogdringendheid. Deze blijkt geoordeeld te hebben dat er hier een gevaar was voor schandaal en reputatieschade, zowel voor het koppel als voor het kind, dat bestempeld zou worden als onwettig, indien de ouders niet gehuwd waren.

Op basis van de doopakte moeten we in rekening brengen dat:

1. De ouders echtgenoten zijn.
2. Het kind geboren is op de middag om 12 uur.

Concreet kunnen we ons dat voorstellen als volgt: 's ochtends in de vroege de essentiële huwelijksriten zonder mis noch franjes, waarbij de vrouw haar best doet om het uit te houden. Daarna vlug naar huis. Rond de middag wordt het meisje geboren dat door de vroedvrouw gezond genoeg wordt bevonden om tegen de avond naar de kerk te worden gebracht. En de pastoor schrijft minutieus: hodie hora duodecima nata ...

We gaan er immers van uit dat sinds de ondertrouw, de pastoor op de hoogte was van de problemen verbonden aan de toestand van de toekomstige bruid. Als goede parochiale herder zal hij heel het scenario hebben uitgedacht om zoveel mogelijk te voldoen aan de regels van de Kerk (een eerste afroep doen) om daarna zelf, in geval van nood, de regelgeving aan te passen naar gelang wat er zich zou voordoen.

Voor de **graatgenealoog** die alleen op zoek is naar namen en datums maakt dit allemaal niets uit, maar voor de auteur van een **familiegeschiedenis** is het leuk om zichzelf en zijn lezers in te leven in de sfeer van toen, met een anekdotisch verhaal.

“UIT ONZE BIBLIOTHEEK” (1): ‘BRUGES ET LE FRANC’

Jean-Marie Bulthé

Dé parel van ons Documentatiecentrum is onze uitgebreide en zeer gevarieerde bibliotheek, vol met boeken én tijdschriften die interessant zijn voor de genealogie, het stamboomonderzoek.

Deze bibliotheek wordt veel te weinig geconsulteerd, omdat veel onderzoekers denken dat alles kan gevonden worden op het internet en zij - nog erger - klakkeloos allerlei fouten kopiëren. Vandaar het idee om in Brugse Stam een vervolgreeks te starten, waarin telkens één boek of één boekenreeks voorgesteld wordt aan onze lezers.

De catalogus van onze bibliotheek staat op BIDOC, een database voor bibliotheken. De bezoeker kan de catalogus raadplegen van thuis uit. Het volstaat om naar onze website te gaan en als volgt door te klikken:

www.fvbrugge.be > “over ons” > “onze bibliotheek” > BIDOC

Rechtstreeks naar BIDOC kan ook: <http://bib.familiekunde-vlaanderen.be/>

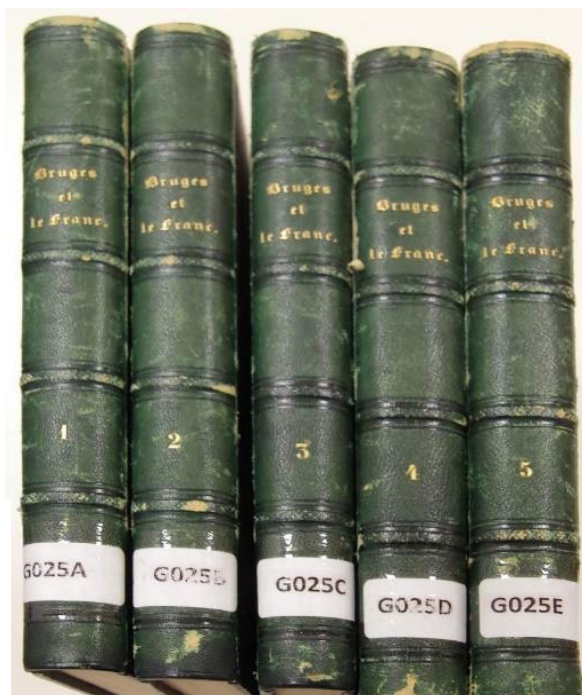
In dit nummer bespreken we een boekenreeks die vroeger belangrijk was voor de beau monde van onze stad, namelijk *Bruges et le Franc*. Een 6-delige reeks die in het Frans werd opgesteld.

De auteur was Jean Jacques (Jan) GAILLIARD (Brugge 05 juni 1801-14 juli 1867) uit de “Rue des Dominicains”, de huidige Predikherenstraat. Hij was beroepshalve drukker, boekbinder, lithograaf en uitgever. Daarnaast was hij een actief schrijver, vooral geïnteresseerd in de Brugse geschiedenis. Meerdere boeken dragen zijn handtekening, zoals het Nederlandstalige ‘*Ambachten en Neringen in Brugge*’ en het postuum door zijn zoon uitgebrachte ‘*Kronyk of tijdrekenkundige beschrijving van de stad Brugge*’.

Meerdere van deze uitgaven zijn opgenomen in onze bibliotheek. Een blik op BIDOC laat weten welke van deze uitgaven bij ons, of bij collega-regio’s van FV, te raadplegen zijn.

Hier concentreren wij ons op zijn ‘Bruges et le Franc’, uitgegeven in 1862 door zijn zoon en opvolger als drukker, de historicus Edward GAILLIARD.

Voordat we aan het boek beginnen, merken we op de eerste pagina iets opvallends, dat ook nu nog heel belangrijk is voor een auteur. Hij is namelijk heel gevoelig voor illegale kopieën van zijn werk, want hij vermeldt dat ieder exemplaar dat zijn handtekening niet draagt, zal beschouwd worden als “contrefait”, en aanleiding zal geven tot actie voor wettelijke vervolging.

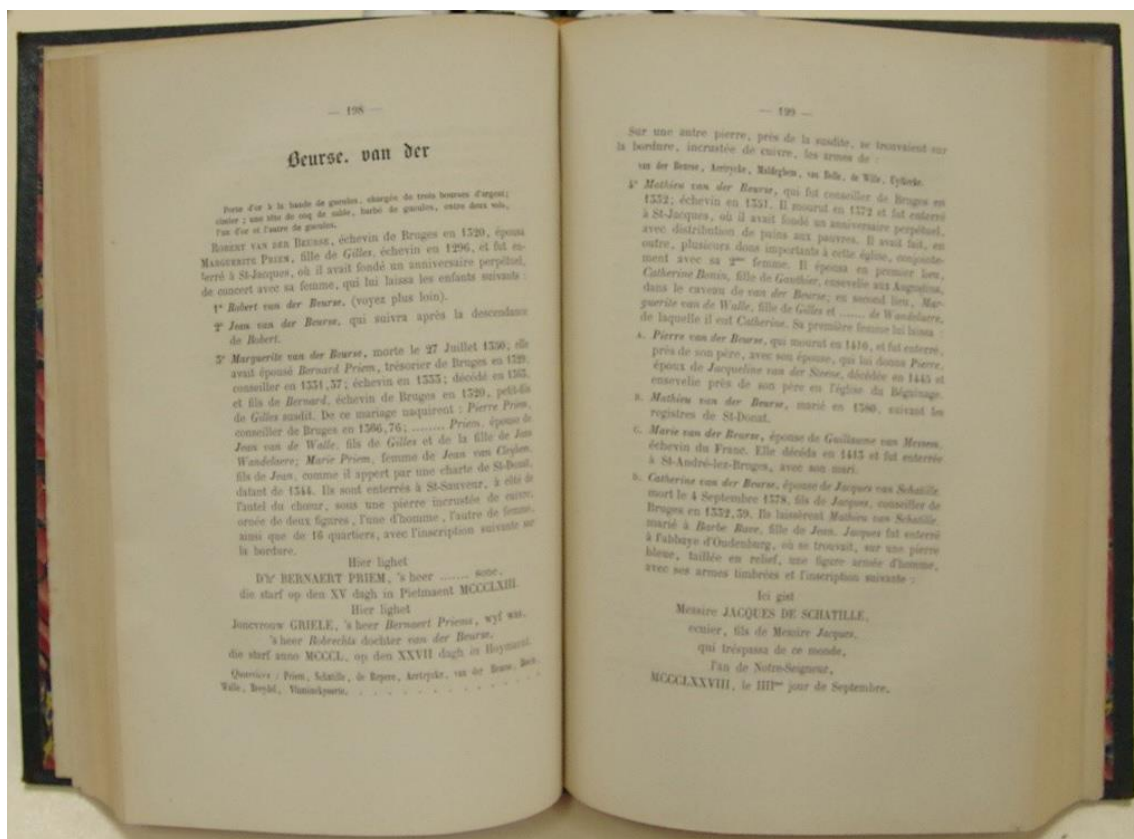
BRUGES ET LE FRANC

De oorspronkelijke uitgave bestond uit vijf delen, waarna in 1864 een supplement verscheen. Onze bibliotheek heeft de 5 oorspronkelijke delen fysiek in bezit. Het zesde deel kan geconsulteerd worden in onze digitale bibliotheek.

In het boek zelf worden de genealogische gegevens van de Brugse magistratuur en de nobele families overzichtelijk samengebracht. Dit maakt een eerste kennismaking mogelijk met de beschreven families, maar is voor ons een goed voorbeeld hoe men een interessant boek kan schrijven over de geschiedenis van de eigen familie.

Onvermijdelijk bevatten de boeken een aantal fouten (al dan niet bewust!). Bij het gebruik van, of het citeren uit deze boeken moet u dus alles aan een kritisch onderzoek onderwerpen. Dit is trouwens altijd een basisregel voor een genealoog.

Een klein nadeel is het ontbreken van een algemene index. U moet dus de vijf boekdelen uit de rekken nemen en index per index aflopen.

BRUGES ET LE FRANC

Heel veel, nu nog bekende Brugse families, passeren de revue, zoals onder meer blijkt uit bijgaande foto van de pagina over de familie van der Beurse.

“Weet-je-wat”? Kom eens naar ons documentatiecentrum en duik met uw neus in die boeken. U zult waarschijnlijk (nog) meer te weten komen over de geschiedenis van uw Brugse familie en enkele onbekende weetjes ontdekken.

En zegt u “ik heb geen Brugse familie”, dan kunt u er misschien toch onbekende Brugse roots ontdekken. De indexen openslaan levert veel familiale informatie. De kans is groot dat u onbekende feiten en aftakkingen zult vinden. Denk niet dat uw familienaam onmogelijk kan voorkomen. Veel hedendaagse familienamen werden toen al beschreven.

Uit een bloemlezing alleen al van het eerste boek vermelden we onder meer: **van den Abeele, de Backere, Blomme, Christiaens, Claeys, van Damme, Danneels, van Eeghem, de Groote, Haeck, Hooft, Kesteloot, Lauwers, van Maele, Peters, Pollet, Roelandts, Roose, Sanders, van Schaverbeke, van Torre, Verstraete, Wouters, de Zoete ...**

OPENINGSTIJDEN VAN ONS DOCUMENTATIECENTRUM

Iedereen is welkom tijdens de openingstijden van ons documentatiecentrum. Een bestuurslid is beschikbaar voor uw vragen, hulp bij het lezen van oud schrift, e.d. Ook het contact met medezoekers is interessant. Het adres is **Moerkerkse Steenweg 190, 8310 Sint-Kruis-Brugge**. Om binnen te komen moet de trap genomen worden, wat het voor rolstoelgebruikers moeilijker maakt.

De toegang is gratis voor leden en vrijwilligers, niet-leden betalen € 2,00 per bezoek.

Check eventuele wijzigingen op fvbrugge.be

OPENINGSTIJDEN:

- Elke eerste maandag van 13:30 tot 16:30
- Elke tweede woensdag van 13:30 tot 16:30
- Elke vierde zaterdag van 09:00 tot 12:00

Concreet voor begin 2026:

- ma 05/01: Paul Lanssens	- ma 02/03: Tony Strypsteen	- ma 04/05: Tony Strypsteen
- wo 14/01: Jean-Marie Bulthé	- wo 11/03: Jo Patteeuw	- wo 13/05: Reinhilde Aendekerk
- za 24/01: Hervé Ceulenaere	- za 28/03: Hervé Ceulenaere	- za 23/05: Paul Lanssens
- ma 02/02: Raf Barzeele	- ma 06/04: gesloten (<i>paasmdg</i>)	- ma 01/06: Raf Barzeele
- wo 11/02: Reinhilde Aendekerk	- wo 08/04: Jean-Marie Bulthé	- wo 10/06: Johan Haerynck
- za 28/02: Paul Lanssens	- za 25/04: Johan Salomons	- za 27/06: Jean-Marie Bulthé

- Afwisselend di en do van 13:30 tot 16:30 met Tony, beide Johans en de vrijwilligers

Concreet zijn dit de dinsdagen en de donderdagen voor begin 2026:

do 08/01	di 13/01	do 22/01	di 27/01	do 05/02	di 10/02	di 17/02	di 24/02	-
do 05/03	di 10/03	di 17/03	di 24/03	do 02/04	di 07/04	di 14/04	di 21/04	do 30/04
di 05/05	di 12/05	di 19/05	do 28/05	di 02/06	do 11/06	di 16/06	do 25/06	di 30/06

Buiten bovenstaande uren in het documentatiecentrum werken onze vrijwilligers ook thuis. Zij houden verder persoonlijk contact met Tony en beide Johans voor individuele afspraken.

HELPDESK ALDFAER MET TONY STRYPSTEEN:

Om gebruik te maken van de helpdesk: stuur een bericht met een korte schets van het probleem naar aldfaer@fvbrugge.be. Dan wordt er een datum afgesproken voor een afspraak in ons documentatiecentrum in Sint-Kruis. Breng, indien mogelijk, een eigen laptop mee. Voor leden van Familiekunde is het consult gratis, anderen betalen € 5,00.

SCHENKINGEN AAN ONZE BIBLIOTHEEK

Rouwbriefen, bidprentjes, stambomen, familieboeken, kwartierstaten, heemkundige werken worden door onze vereniging met dank aanvaard. U geeft ze definitief in goede handen. Ze zullen geconsulteerd kunnen worden door alle stamboomonderzoekers.

Wie ook iets wil schenken, kan afspreken via secretariaat@fvbrugge.be.

VRAAG EN ANTWOORD (1)

WAAROM NADRUK OP DE ZEVENDE ZON?

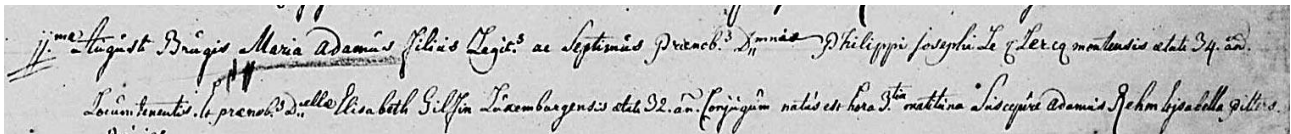
Fons Doms

In de vorige editie van Brugse Stam [1] was er een vraag van Johan Tousseyn. In de doopakte van een van zijn verwanten is vermeld dat het gaat over de zevende zoon uit het gezin. Hij vraagt zich af of zo'n nadrukkelijke vermelding nog voorkomt.

Wel, ik ben er ook al enkele tegengekomen, en zelfs een achtste zoon. Meer bepaald in het kerkregister van het 58ste infanterieregiment van het Oostenrijks leger, het 'Regiment De Vierset'.

1. Maria Adamus Le Clercq

<https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:3QSQ-G9VX-BZKL?cat=664128&i=307&lang=nl&cc=664128>

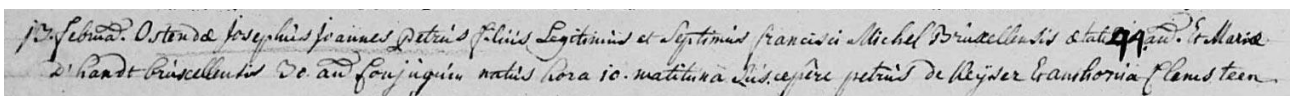
<i>ii^{ma} Augusti Brugis Maria Adamus filius legit(imu)s ac septimus Prænob(ili)s D(om)ini Philippi Josephi Le Clercq montensis ætati 34 annorum Locumtenentis Et prænob(ili)s D(omini)cella Elisabeth Gilfin Luxemburgensis ætati 32 an(norum) Conjugum natus est hora 3ta matituna Suscepere Adamus Rehm et Isabella Pitters</i>	(Is gedoopt in 1780) op 11 augustus, te Brugge, Maria Adamus, wettelijke en zevende zoon van de edelman Philippus Josephus Le Clercq, afkomstig uit Mons (Bergen) en 34 jr oud, luitenant, en edele dame Elisabeth Gilfin, afkomstig uit Luxemburg en 32 jr oud, echtgenoten; hij is geboren om 3h 's ochtends. De doopheffers zijn Adamus Rehm en Isabella Pitters.
--	---

In het kerkregister van het regiment De Vierset vind ik dat het echtpaar Le Clercq - Gilfin gehuwd is in 1769 en eerder zoons kreeg in 1770, 1774 en 1776. Maria Adamus is de vierde zoon op rij, maar wellicht zijn er nog 3 zoons ouder, maar elders gedoopt.

Ter zijde: Philippus Le Clercq is een voorbeeld van de ambtelijke adel; dat zijn ambtenaren die carrière maken en bevorderen tot een hoge graad waaraan adeldom gekoppeld is. Uit de huwelijksakte en doopaktes van de kinderen zien we zijn graad evolueren: Corporalis pyrobolariorum (1769) - caporalis (1770) - conductor (1774) - vice locumtenens (1776) - locumtenens (1780). Vanaf de graad van luitenant wordt hij aangeduid met *praenobilis dominus*, en de echtgenote met *praenobilis domicella*.

2. Josephus Joannes Petrus Michel

<https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:3QSQ-G9VX-BZJ7?cat=664128&i=312&lang=nl&cc=664128>

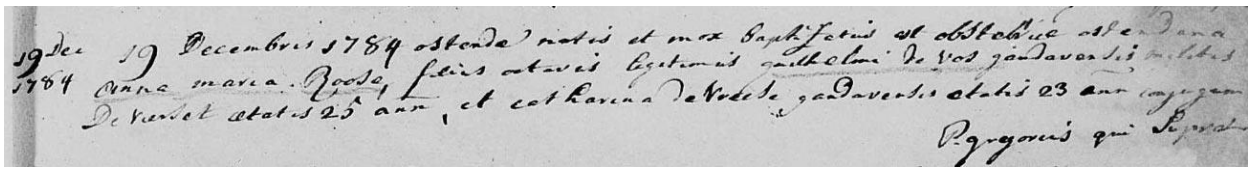
<i>13 februari Ostendæ Josephus Joannes Petrus filius Legitimus et septimus francisci Michel Bruxellensis ætati 44 annorum Et Maria D'handt bruxellensis 30 annorum conjugum natus hora 10 matituna Suscepere petrus De Keijser Et Anthonia Clemsteen</i>	(Is gedoopt in 1783) op 13 februari te Oostende Josephus Joannes Petrus wettelijke en zevende zoon van Franciscus Michel uit Brussel, leeftijd 44 jaar, en Maria D'handt uit Brussel 30 jaar, wettelijke echtgenoten, geboren om 10 h 's morgens. Doopgetuigen Petrus De Keijser en Anthonia Clemsteen
---	---

Ik heb geen verdere info over dit gezin gevonden.

¹ Brugse Stam 57ste jaargang n°6, van november-december 2025, blz. 8

3. NN Devos ... niet de 7de maar de 8ste zoon

<https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:3QSQ-G9VX-BZN1?cat=664128&i=314&lang=nl&cc=664128>

19 Decembris 1784 ostendæ natus et mox baptisatus obstetric ostendana Anna Maria Roose, filius octavius legitimus Guilhelmi De Vos gandavensis militis De Vierset ætatis 25 ann(or)um, et Catharina De Vreese gandavensis ætatis 23 ann(or)um conjugum P. Gregorius qui Supra	Op 19 december 1784, te Oostende, is geboren en spoedig gedoopt door de Oostendse vroedvrouw Anna Maria Roose, de achtste en wettelijke zoon van Guilielmus De Vos, afkomstig uit Gent en soldaat in het regiment De Vierset, oud 25 jaar en Catharina De Vreese, afkomstig uit Gent en 23 jaar oud, wettelijke echtgenoten. Pater Gregorius, zoals hierboven
---	--

Hoger zien we dat **pater Gregorius** De Eeckhoute heet, uit Gent afkomstig is, kapucijn is en kapelaan van de Oostendse afdeling van het regiment De Vierset.

Het gaat om een jongetje dat tijdens of kort na de bevalling met spoed gedoopt is door de vroedvrouw, en overleden is vooraleer het door een priester gedoopt kon worden en een naam kon krijgen (Pater Gregorius is het overlijden zelf vergeten te vermelden).

Het koppel lijkt met 23 en 25 jaar wel heel jong te zijn om een achtste kind te hebben. Maar ze waren wel al 7 jaar gehuwd. Via Agatha, de zoekmachine van het Rijksarchief, (zoeken op De Vos Guilielmus en Gent) vind ik de huwelijksakte in Gent St-Baafs op 27 november 1777.

https://agatha.arch.be/data/images/514/514_9000_000_00065_000/0_0083_r

In het doopregister van Gent St-Baafs vind ik alleszins één zoon: Josephus Livinus, gedoopt in Gent St-Baafs op 08-08-1781. Waarschijnlijk zijn er nog 6 andere zonen die elders gedoopt zijn. Wellicht was pater Gregorius danig onder de indruk van de prestatie van het jonge koppel dat hij dit het vermelden waard vond.

Over de 'Zevende Zoon' kreeg de redactie ook antwoord van lezer **Luc Christiaens** uit Tongeren.

Op internet vond ik volgende site waar allerlei bijzondere eigenschappen toegeschreven worden aan de zevende zoon:
<https://www.yory.nl/de-zevende-zoon-louis/>

Illustratie op de website van yori.nl over de Zevende Zoon
© bron: Wikimedia

Nog veel uitgebreider is een artikel uit het Limburgs Tijdschrift voor Genealogie 47 | 2019 | 3-19 "Zoeken naar de zevende zoon. Sporen van een koninklijke vernoemingstraditie in Nederweert." Dit artikel van Alfons Bruekers kan je raadplegen in het documentatiecentrum van FV-Merksem.

Zoeken in BIDOC, de bibliotheekcatalogus van Familiekunde Vlaanderen, levert nog meer resultaten.
<http://bib.familiekunde-vlaanderen.be/> (niet beveiligde omgeving).

Dank je wel Luc voor de antwoorden én bovendien ook voor de interessante sites.

VRAAG EN ANTWOORD (2)

EEN VONDST TUSSEN DE PROCESSEN VAN HET BRUGSE VRIJE: WAAROVER GAAT HET?

Pieter Donche

In de vorige editie van Brugse Stam [²] werd door **Jo Patteeuw** de inhoud gepubliceerd van een oud blad met genealogische gegevens over een reeks vroeg 17de-eeuwse gezinnen uit het Brugse Vrije. Vraag was waarvoor die lijst gemaakt kon zijn. Hieronder het resultaat van onze speurtocht.

De lijst gaat over de samenstelling van 21 gezinnen met kinderen, met daarbij de naam van een dorp of een ambacht ('Camerlyncx' en 'Gistel-ambacht' zijn geen dorpsnamen) en een datum.

Eerste vaststelling: de hoofdwoorden van de familienamen van het gezinshoofd beginnen alle met een D. Het blad is mogelijk een (kopie van een) blad uit een groter geheel waarin veel meer gezinnen staan, gegroepeerd op de eerste letter van het hoofdwoord (oude 'alfabetische' lijsten van personen zijn vaak slechts alfabetisch enkel op die eerste letter en niet 'dieper').

Bekijken we nader de items 7 en 8, het gezin van Van Delen Jacques, met vier kinderen uit een eerste huwelijk (x) met Cathelyne Vande Cnocke (overleden) en nog een dochter uit een tweede huwelijk (xx) met Jacquemijne Maecht. De datum erbij is in beide gevallen dezelfde: 18 mei 1633. De datum kan dus niet een huwelijksdag zijn noch (tenzij groot toeval) de geboortedag van een echtgenote. De geboortedag van de vader zou nog kunnen maar dan zouden van 21 gezinnen, alle vaders binnen éénzelfde tijdspanne van 4,5 jaar (9 jan 1631 - 13 juli 1636) moeten geboren zijn wat eerder onwaarschijnlijk is: men zou redelijkerwijs verwachten dat de geboortedatum veel breder in de tijd zouden gespreid zijn. Hetzelfde kan gezegd worden als men denkt aan sterfdatums. Een status animarum, een lijst van gezinnen opgemaakt door de parochiepastoor is ook uitgesloten, want de gezinnen zouden dan alle in die ene parochie wonen. Het document lijkt niet uit de kerkelijke sfeer te komen ook al omdat er dan geen ambachtsnamen zouden gebruikt worden. Het moet o.i. gezocht worden in de wereldlijke sfeer.

Er zijn 21 items, 4 van 1631 (waarvan twee van zelfde datum), 7 van 1632, 7 van 1633 en 1 van 1634, 1635 en 1636. De twee derde van de datums komt dus uit de jaren 1632-1633. Gaat het om een "registratiedatum" bv. van aankomst van gevluchte gezinnen in een oorlogssituatie? Maar de jaren 1632-33, dit zijn de laatste jaren van de regering van aartshertogin Isabella van Oostenrijk, waren, zoals ook de voorbije decennia, een rustige periode. In een registratie van vluchtelingen lijkt het ook weinig relevant om voornamen van de vader van het gezinshoofd (en soms zelfs van een grootvader (item 6)) of van diens echtgenote (met soms zelfs nog de naam van een vorige echtgenoot en diens laatste vadersnaam erbij (item 13)) op te tekenen. Ook dit soort registratie lijkt het dus niet.

Jo Patteeuw vergeleek al met het aanvaardingsboek van nieuwe vrijlaten van het Brugse Vrije maar ook dat viel negatief uit. Het zou ev. nog kunnen gaan om ontpoorteringen: gezinnen die verzaakten aan hun vrijlaatschap. Dit hebben we niet verder onderzocht omdat het onderstaande, dat we eerst onderzochten, overtuigend aantoont waar het om gaat.

Bij verdere analyse van de gegevens merken we dat vadersvoornamen van het gezinshoofd en echtgenote zeer veelvuldig vermeld worden, iets wat wel duidt op een hoog belang dat werd gehecht aan een nauwkeurige identificatie van personen. Ook stellen we vast dat er altijd minstens één kind bij zijn ouders vermeld wordt. En dat voor die kinderen heel vaak verkleinwoorden worden gebruikt (dus minderjarige kinderen). Dit deed ons vermoeden dat de lijst toch wel met wezerij te maken had (hoewel Jo toch dacht van niet).

² Brugse Stam 57ste jaargang n°6, van november-december 2025, blz. 15

We doen een steekproef: we zoeken de items uit de jaren 1633, 1634, 1635 en 1636 (10 van de 21) op in de weesregisters van het Brugse Vrije. Hiervoor bestaat een uitstekende toegang: *Geert TAVERNIER, Bewerking van de wezenregisters van het Brugse Vrije, Westkwartier, periode 1596-1699, Brugge, 2016* en *IDEM, Bewerking ... Westkwartier, periode 1614-1699, Brugge, 2024* (pdf's online). En jawel, in elk van de 10 gevallen uit de steekproef vinden we weesakten terug die dezelfde ouders en kinderen vermelden en met telkens dezelfde 'bijkomende' gegevens. Dit kan geen toeval zijn.

Onze conclusie is dus dat het blad toch komt uit een index op akten van de weeskamer van het Brugse Vrije. De datums stemmen wel niet altijd perfect overeen met de registratiedatums in de weesregisters (ook als men mogelijke schrijffoutjes buiten beschouwing laat). Misschien is het een index op voorbereidende losse papieren akten (kladversies) die later overgeschreven werden in de dikke registers? Voor de drie kwartieren gebruikte men (na 1420) aparte weesregisters, voor West en Noord is er één die telkens precies de jaren 1631-1637 bestrijkt, in welk tijdsinterval alle 21 akten vallen.

We onderzoeken daarna ook snel de 11 overige. Hier was de match met precies dezelfde twee weesregisters perfect: alle datums waren aktedatums in het register en de persoonsgegevens ook perfect deze van de akten:

- items 1 tot 6: weesregister West, nr. 16533, resp. f° 2, 75, 82, 86, 87, 97

- items 14 tot 18: weesregister Noord, nr. 16486, resp. f° 7, 21, 41, 73v, 87

Zetten we nog eens voor de items 7-13 en 19-21 de folionummers van beide registers op een rijtje dan bekomen we: (West) 150, 151, 183, 188, 231, 249 en 293 en (Noord) 93, 107, 119v.

Deze sluiten perfect aan bij de vorige reeksen.

M.a.w. de genealogische gegevens op het blad werden voor de gezinshoofden met familienaam-hoofdwoord beginnend met "D" gehaald uit de weesakten 1631-1637 in volgorde van hun voorkomen, eerst deze in register West en dan deze in register Noord.

Het blad is dus duidelijk gebaseerd op de weesregisters, maar het doel waarvoor het opgemaakt werd is niet bekend.

- - - - -

In de ruimte van dit tijdschrift kunnen we niet alle items uitwerken, maar laten we dit toch exemplarisch doen voor één voorbeeld.

We nemen gewoon de opeenvolgende items 7 en 8 uit de reeks. Die gaan allebei over de familie van Delen. We vergelijken dit met de corresponderende weesakten uit de wezenregisters (daaruit enkel de primaire gegevens).

Van Delen Jaecxken, Maillaert, Michielkin en Carelken fii Jacques x Vande Cnocke Cathelyne (fa Jan), Gistel-ambacht, 1633-05-18

Van Delen Janneken fa Jacques xx Maecht Jacquemyne (fa Joos), Gistel, 1633-05-18

Zie: *Westkwartier* PDF p. 275, eerste akte van **28-05-1633**

Gistel-ambacht: Jacxken (nu 14j), Maillaert (9j), Michielken (6j) & Carelken (4j), de k.v. **Van Delen Jacques** (vrijlaat in Gistel-ambacht) bij **Vande Cnocke Cathelyne** (d.v. Jan, + 11-09-1630 te Leke).

Zie: *Westkwartier* PDF p. 275, tweede akte van **28-05-1633**

Gistel: Janneken (1j), de d.v. **Van Delen Jacques** (vrijlaat in Gistel-ambacht, + 04-06-1632 te Leke) uit zijn 2e huwelijk met **Maecht Jacquemynken** (d.v. Joos).

Bron: RAB, BV, Registers, nr. 16.533 (weesreg. Westkwartier 1631-37), f° 150-150v en 151.

De datums 28 mei 1633 lijken zeer goed op 18 mei 1633 - misschien een foutje van de scribent?

PROCESDOSSIERS V.H. BRUGSE VRIJE (14): PROCESSEN OVER DE SCHEEPVAART

Laurent Inghelbrecht - redactie Jean-Marie Bulthé

Laurent Inghelbrecht inventariseert al bijna 25 jaar - samen met *Anne Marie Van Basselaere*, *Nicole Van Accolyen*, *Dirk Verhaeghe* en de *vzw Vrijwilligers van Oranje* - de *burgerlijke procesdossiers* van het Brugse Vrije in het Rijksarchief van Brugge. In die tijd namen ze al meer dan 50.000 dossiers van de 107.000 door [3]. De eerste 6.000 zijn raadpleegbaar op vrijwilligersrab.be.

In deze rubriek bespreekt hij telkens één dossier dat relevant is voor de tijdgeest.

In het Ancien Régime gebeurde bijna alle transport over lange afstand via het water. Niet verwonderlijk dat het archief heel wat procesbundels bevat die gevoerd werden over de scheepvaart.

**** Rijksarchief Brugge - Processen Brugse Vrije - Ongeordend diverse stukken ****

In de processen van het Vrije was er hierbij sprake van alle soorten schepen, zowel binnenvaart als grote vaarttypes. Qua onderwerpen gaat het ook over het transport, nieuwbouw, herstellingswerken, lonen van scheepspersoneel en ketsers, beslag op schepen en vracht, alsook over kapingen, ongevallen, zeeverzekeringen en financiering via banken.

In het archief van het land van het Vrije werden ongeveer één vijfde van de bewaarde processen gevoerd voor de magistraat van de stad Brugge. Het is niet verwonderlijk dat er hier veel processen over internationale handel in zitten: schepen naar Oostende of Brugge kwamen van gans de wereld.

Naast deze Brugse documenten, zijn in het eigenlijke archief van het Vrije nog verwijzingen naar het buitenland. Denk aan de processen waarin vermeld wordt over Vrijlaten die ver weg waren, zoals Carel Boussemaere, afkomstig van Aartrijke, die tijdens een proces in *de Oost-Indiën* was. [4]

Daarnaast zijn er de tientallen staten van goed van Vrijlaten die verwezen naar familieleden die zich in het (verre) buitenland bevonden of er gestorven waren. Ook in de resolutieboeken van de magistraat van het Vrije zijn er verwijzingen te vinden, zoals de resolutie van 24 november 1699, waar de vraag van de Spaanse Majesteit besproken werd om Vlamingen naar het eiland San Domingo te halen om het eiland te bevolken. De schepenen lieten 's konings vraag in het Vlaams vertalen, publiceren in de vierschaar en rondzenden naar de parochies in het platteland. [5]

In de schepenbank van het Vrije zetelden er altijd één of een paar schepenen die van vreemde afkomst waren. Denk aan Cesar de Clerck, geboren in de buurt van Napels, of Pieter d'Erquisia, geboren in Genua. De meesten met vreemde familienamen werden echter in Vlaanderen geboren als **zonen** van vreemdelingen. Zo waren Archdeacon, Porter en Preston afkomstig uit Ierland. Francois Rugeley uit Engeland en er anderen uit de Republiek, Spanje en Navarra.

Bij de processen over koloniale producten stelt men vast dat ze vaak louter handelden over de koopprijs van de ingevoerde producten, soms over schadevergoedingen en verzekeringen, beslagname van het schip of de lading. Om dit soort processen te kaderen is een literatuurstudie nodig. Stan Pannier schreef in zijn doctoraatsverhandeling over slavenhandelaars die wel eens een slaaf meebrachten naar huis in: "Aan de hand van *uitgebreide secundaire literatuur en nauwkeurige analyse van kleine bronfragmenten* heb ik geprobeerd de migratieverhalen van personen betrokken bij Rombergs slavenhandel te reconstrueren." Hij hing zijn onderzoek op aan de (slaven)handelaar Frederic Romberg om de historiek van het Europese koloniale project te bestuderen. [6] In de verzameling processen van het Vrije komt Romberg meerdere keren voor.

De belangrijkste kolonisatoren in het Ancien Régime waren Frankrijk, Engeland, de Republiek, Spanje en Portugal, maar er werkten ook duizenden mensen uit de Zuidelijke Nederlanden in loondienst op de schepen, in de handelsposten en bij de kolonisatie door die verschillende landen. Zo hadden begin de 17de eeuw Ferdinand en Wouter Vanoverschelde in Paramaribo (Suriname) een plantage, was de Brugse familie Theels

³ De criminele processen van het Brugse Vrije zijn bewerkt door Geert Tavernier. Ze staan ook op vrijwilligersrab.be. De criminele processen van de stad Brugge zijn bewerkt door Paul Coghe en Jean Marie Bulthé in Brugse Stam.

⁴ RAB BVO 53342.

⁵ RAB BVR 42, folio 139 verso.

⁶ PANNIER, Stan, *Enterprising merchants in the Global Atlantic. Frederic Romberg and the Austrian Netherlands Trade with West and Central Africa, 1775-1795*, Gent, 2024.

naar Lima vertrokken, en was in Frans-Guyana tijdens de 18de eeuw familie van schepen Laureyns de Diepenhede aan het werk. In de jaren 1780 was de haven van Oostende internationaal belangrijk door de Vierde Engels-Nederlandse oorlog uit 1778. De Nederlanders steunden namelijk de Amerikaanse rebellen met wapens via hun Caraïbisch eiland-Sint-Eustatius. In 1780 werd de Amerikaanse ambassadeur op zijn reis naar Nederland gevangen genomen door de Engelsen waarop hij een kistje met een geheim verdrag tussen Amsterdam en de Amerikaanse rebellen over boord gooide. De Engelsen konden dit opvissen met een oorlogsverklaring tot gevolg.

In de inventaris van processen van het Vrije in 1780-1784, vinden we er heel wat terug die aan die oorlog gelinkt zijn. Er zijn meerdere, lijvige dossiers bewaard van de bekende Engelse (slaven)handelaars Mason, Blundell, Masterson. [7]

Zo procedeerde kapitein Dirk Rijckers meerdere uren in Brugge. In dienst van het handelshuis van graaf Proli, had hij hiermet Jan Wets een vertegenwoordiger. Rijckers voer met de “Stad Brugge” van Bordeaux naar Sint-Eustatius. De Engelsen kaaptten zijn schip en brachten het naar Saint-Christopher (nu Saint-Kitts). Daar pleitte hij met als eis de teruggave van het schip en lading. Het vonnis met confisqueren van schip en lading vond hij onterecht omdat hij onder de neutrale vlag (de Oostenrijkse keizer) voer. Dit maakte geen indruk op de rechter die vond dat hij met Nederlanders, dus vijanden, te maken had.

Rijckers wilde beroep aantekenen bij het oppergerechtshof in Londen en zocht er, zonder centen, een advocaat en de bescherming van de Oostenrijkse ambassadeur. Om de gerechtskosten te betalen trok hij enkele wisselbrieven op Jan Wets, die de betaling weigerde. Daarop kwam hij naar Brugge. Voor de magistraat van de stad Brugge vroeg hij zijn ontslag mét uitbetaling van loon en een onkostenvergoeding (bijna 4000 gulden). Hij vroeg ook de betaling van het loon van zijn bemanning. Als Wets die lonen niet wilde betalen, dan eiste hij dat de wisselbrieven zouden betaald worden zodat hij in Londen kon procederen.

In 1783 werden geprocedeerd tussen Simon d’Arricau, kapitein van de “de Maene”, en een zwarte, minderjarige jongen, Jean Baptiste Leroy. De kapitein liet de jongen gevangen zetten in Brugge en eiste 2000 Amerikaanse pond voor rantsoen en kleren. De jongen zelf eiste zijn vrijlating, met vergoeding van de geleden kosten, schade en intresten. D’Arricau eiste dat Leroy als vreemde een poorterlijke waarborg zou aanstellen voor de proceskosten, wat inhield dat een poorter van de stad Brugge zich borg moest stellen over de jongen. De heer Bowes was hiertoe bereid, maar d’Arricau betwiste hem omdat de borg “*eenen souffisanten ende resceanten poorterlycken borg ende inwoonder der voornoemde stadt (Brugghe)*” moest zijn. Bowes was wel poorter, maar woonde in Sint-Andries en daardoor niet *resceant*. Bij gebrek aan een zo’n borg eiste d’Arricau “*oorlof van judicature*”, met andere woorden dat de rechtszaak om schadevergoeding stilgelegd zou worden. Een verklaring van Thomas Grifficy, gewezen officier bij d’Arricau, toonde aan dat Leroy zich engageerde als kajuitwachter, en dus een vrije jongeman was. Hij had ook geen slaven brandmerk. Toch moest iemand zich over hem borg stellen dat hij zou terugkeren naar zijn eiland. Grifficy verklaarde dat d’Arricau op het veelvuldig *schoone spreken* van Leroy een borg van retour had getekend voor 1000 Amerikaanse pattacons. Hij bleef zo als borg verantwoordelijk voor Leroy’s terugkeer.

D’Arricau noemde de eis van Leroy om uit de gevangenis losgelaten te worden niet-ontvankelijk omdat Leroy zonder zijn kleren te vereffenen uit dienst was gegaan. Volgens hem moest het college van de stad Brugge, conform het koninklijk decreet, Leroy gevangen houden als een deserteur van ’s verweerders schip en hem opnieuw aan d’Arricau overhandigen als hij met zijn schip zou vertrekken. Na de *quadrupliek* werden de pleidooien afgesloten in het *advys*. De schepenen met hun sententie interlocutoire keerden terug op de verweerders dupliek waar hij beweerde dat de edicten “*eenighlijck opsight hebben tot de slaeven in de Fransche Americaensche eylanden*. De Brugse schepenen stelden dat als d’Arricau die edicten op Leroy wilde toepassen, besloten kon worden dat Leroy mogelijk als slaaf vertrok uit de Franse eilanden, maar... *dat hy sigh alhier bevondt in een vry landt, gereghtelyck syne liberteyd schynde te connen reclameren*. Daarop moest de verweerder het bestaan aantonen van *ander edicten in de voorseyde eijlanden (..) verbiedende de negers van libere conditie uijt de voorseyde eijlanden te reysen*; en uitleggen welke rechten Leroy had voor de retour van zijn reis en welk loon hij zou krijgen voor zijn werk tijdens de retour.

Hoewel d’Arricau binnen de drie dagen moest antwoorden deed hij dat niet. Daarmee verloor hij zijn kans bij het definitief vonnis van 17 januari 1784 om te voldoen aan het tussentijds vonnis van 14 november 1783. Bijgevolg werd het arrest op Leroy nietig verklaard en moest de verweerder Leroy laten gaan uit de gevangenis. Leroy van zijn kant moest zoals hij beloofde in zijn rekwest d’Arricau zijn kleren teruggeven.

⁷ JACOBS, Dirk, Geopolitiek en sociaal kapitaal in een Brugse grafkelder: Slavenhandelaar Nicolas Masterson en de trans-Atlantische driehoekshandel tijdens de Vierde Engels-Nederlandse Oorlog (1780-1784), geraadpleegd via [https://difusion.ulb.ac.be/vufind/Record/ULB-DIPOT:oai:dipot.ulb.ac.be:2013/345237/Holdings op 11/08/2025](https://difusion.ulb.ac.be/vufind/Record/ULB-DIPOT:oai:dipot.ulb.ac.be:2013/345237/Holdings%20op%2011/08/2025).

TERUGBLIK OP DE VOORBIJE ACTIVITEITEN

OPENDEURDAG IN HET NIEUW DOCUMENTATIECENTRUM VAN FV BRUGGE

Op 13 december 2025 van 10:00 tot 17:00 was iedereen - leden én geïnteresseerden - welkom in ons nieuw documentatiecentrum, boven de stedelijke bibliotheek 'De Zorge' in Sint-Kruis-Brugge. Gans de dag was er een gezellige drukte. Dank zij Tony Strypsteen konden we op 7 computers uitleg geven over de belangrijkste genealogische bronnen. Ook de nieuwe algemeen voorzitter, Geert Decoene, kwam langs en bezorgde ons achteraf onderstaande sfeerfoto.

LEZING 'HOE WAANZINNIG WAS JOHANNA DE WAANZINNIGE

Met het ronde aantal van 100 aanwezigen was de zaal van de CM op 24 november 2025 goed gevuld. Psychiater Guido Stellamans had zich goed voorbereid met mooie en duidelijke illustraties over de historische reis van Johanna van Castilië, bijgenaamd de Waanzinnige ('Juana la Loca'), in 1506 doorheen Spanje. In 2018 heeft hij die reis zelf overgedaan. De boodschap overbrengen was niet evident, maar we onthouden dat Johanna van Castilië leed aan een erfelijke bipolaire stoornis.

Johanna de Waanzinnige

Guido Stellamans

© Foto Monique Depraetere